XIII ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ У АВСТРАЛІЇ
Стор. 6

КАЗКАР СЛОБІДСЬКОГО КРАЮ
Стор. 5

ПОДАРУЙ МЕНІ СОНЦЕ!
Стор. 7

Український простір

№13(21) 1–14 липня 2009 року

загальноукраїнський громадсько-політичний та культурно-релігійний двотижневик

ФЛОТ МОРДОВІЇ НА ПОЛІ ПОЛТАВСЬКОЇ БИТВИ

Українське місто Полтава,чия назва впродовж двох тижнів не зникала зі шпальт друкованих видань і постійно варіювалася в електронних засобах масової інформації, нарешті дочекалась свого часу. 300-річчя знаменитої битви нібито мусило поставити крапку у довготривалих суперечках на тему "не надо переписывать историю". Радикальні українські партії та громадсько-політичні угруповання так само,як їхні опоненти з російського боку, готувалися до справжнього бою,принаймні, словесного. Ця атмосфера була надзвичайно відчутна в салонах автобусів,що рушили з Харкова до Полтави ювілейного ранку. Але козацько-молодечий запал виявився абсолютно не потрібним.

Завжди чепурній Полтаві чепуритись до ювілею було зовсім не потрібно. Завжди охайна й доброзичлива Полтава 27 червня більше квітла шведськими прапорами,ніж російськими. А наше свідоме українство — найперш козаки, свято виконали стройову команду — "ЧЕСТЬ!" Це було відчутно на кожному кроці, у кожному провулку полтавського центру. А найбільш — біля Хреста українським козакам, де відбувся велелюдний мітинг. Честь України попрати ми не віддамо нікому , ми свято шануємо всіх полеглих. На цьому особливо наголосив владика Полтавський УПЦ-КП Федір. Молитви піднеслися і за спокій тих українців, хто був змушений воювати на боці російської армії. Разючий факт: священство Української Православної Церкви Київського Патріархату не те щоб запросити до молитовної участі священника Української Автокефальної Православної Церкви, навіть не повідомило його про те, що вони служитимуть панахиду на території його парафії. Так і простояв гостем настоятель Свято-Юріївського храму УАПЦ о.Ігор Литвин осторонь на своїй же власній території.

Властиво, на мітингу було виголошено Олегом Тягнибоком гасло "Мазепа, Петлюра, Бандера — провідники української нації!" Хто проти? Але гасла мусять бути підкріплені конкретними діями. Натомість росіяни, відмовившись "переписывать историю", вдалися зовсім до інших засобів. В садибі-музею Івана Котляревського залюбки й безплатно роздавалися яскраві брошури "Полтавской баталии 300", виданій Російським історичним журналом "Родина" накладом 20000 примірників. Якраз там і прочитаємо: "Полтавскую битву нельзя именовать "одной из тяжелейших украинских катастроф", она стала етапом собирания украинских земель. Измена Мазепи обернулась потерей украинской государственности". Ось так!!! Виявляється, "украинскую государственность" нам принесли російські загарбники! Росія кардинально поміняла напрям свого ідеологічного тиску — відтепер вона в "благодетелях" українського народу.

Шведи, яких чимало приїхало в ювілейний день до Полтави, вважають битву аж ніяк не поразкою, а спонукою до розвою своєї держави. Росіяни приїхали до Полтави в той день для того,щоб прищепити своїм нащадкам абсолютно зрозумілу настанову: нація повинна виховуватись не на поразках, а на перемогах. А відтак поява вихованців кадетського класу російського флоту з мордовської столиці Саранська в Полтаві виправдана. Ми, Українці, молимося й плачемо за втраченою тоді державністю. Росіяни — діють.

Владислав ПРОНЕНКО.

СВЯТКОВИЙ ПІАР

68 років — ось скільки часу Україна могла вже бути суверенною. Могла, адже 30 червня 1941 року у Львові був проголошений Акт відновлення незалежності України. Поки що на сході України мало хто усвідомлює значення цього Акта, відтак у Харкові ще порівняно небагато зібралося людей, бажаючих відзначити цю дату.

Чомусь визначна дата була узурпована партією «Свобода». Жодного національного символу не було під час небагатолюдного мітингу.

Архиепископ УАПЦ Харківський і Полтавський Ігор Ісіченко відслужив коротку поминальну службу, а потому захід перетворився на партійні збори. Голова місцевого осередку партії «Свобода» Ігор Швайка неофіційно, проте переконливо роздавав рекомендації щодо майбутньої президентської виборчої кампанії та наснажував партійних активістів на плідну працю. Він агітував до залучення якнайбільшої кількості підписів на користь партії «Свобода». Загалом всеукраїнське свято перетворилося на партійний піар.

Галина РЕБРОВА,
Харків

Полтава: чи знову гряне бій?

27 червня минуло 300 років з того дня, коли російська армія здобула перемогу над шведським військом під Полтавою. Дата безперечно визначна, але чому навколо неї вже майже півроку точаться дискусії на шпальтах ЗМІ, які більше нагадують бойові дії? По радіо і телебаченню постійно прокручуються документальні стрічки про події тих часів і транслюються різноманітні круглі столи, на яких запекло сперечаються історики і політологи, які відстоюють свої погляди на тогочасні історичні події та їх значення для прийдешніх поколінь. І чому б це?

Здавалось, усе просто. Є можливість згадати визначну історичну подію, провести науково-історичні конференції, покласти квіти до історичних пам'яток. Але… Нашому "північному сусідові" цього здається замало. Гуляти так гуляти! Ми в Росії святкуємо, а українці чомусь з нами не радіють і святкувати на вищому державному рівні не планують. Більше того, мають "нахабство" переглядати "спільну історію двох братніх народів" і трактувати події тих часів у підручниках історії зовсім по-іншому, ніж за старовинними скрижалями Білокам'яної. Цього там терпіти не бажають, бо Україну вже давно розглядають як сателіта, який збунтувався, покинув стрій і не хоче займати відведене для нього місце в шеренгі співкамерників по СНД. Поки що усе це нагадує поведінку п'яниччки, який чіпляється до вас із вимогою сказати, чи ви його поважаєте. Коли ви підтверджуєте, що дуже поважаєте його, то він невгамовно починає вимагати випити з ним на брудершафт, не бажаючи слухати про те, що ви з якихось причин не в змозі цього зробити.

Звичайно, це "святкування" - тільки привід. Привід, щоб довести Українській державі, що у своїй внутрішній політиці (не тільки у зовнішній) вона не самостійна, бо Росія з цим не погоджується. Тому використовується століттями випробуваний засіб: "поділяй та володарюй." Ну чим не привід вкотре зіткнути українців лобами, бо відомо, що в Полтавській битві вони були в обох ворогуючих арміях. Тому з російських і деяких проросійських українських ЗМІ ми можемо постійно чути, що Мазепа зрадник і покидьок, запорізькі козаки, які перейшли на бік шведів, – волоцюги та п'яниці, що не вміли воювати, а лише використовувалися шведами як копачі та носії. Подібним нісенітницям також виповнюється 300 років, але нічого нового видати нам вони не здатні.

Авжеж, Петро у них виглядає взірцем порядності, толерантності та військової майстерності. Не згадують місцеві найняті лакузи та їхні російські хазяї про спалені російською армією українські населені пункти, які залишала по собі відступаюча російська армія, використовуючи тактику випаленої землі. Замовчуються обставини знищення населення і самої столиці Гетьманщини Батурина та інших містечок, що залишились вірними Мазепі. Тим паче не згадують про перемоги запорожців над генералами царя Петра під Царичанкою і Нехворощею. Ці перемоги запорожці здобули, перебуваючи у меншості відносно російських загонів. Під Сокілками злучений шведсько-козацький загін розбив загін російського генерала Рене, який втратив забитими людей стільки, скільки вся російська армія втратила забитими під час усієї Полтавської баталії. Як копачі шанців під Полтавою запорожці дійсно використовувались, але за це Карл XII їм добре платив. Петро ж козаків просто примушував виконувати земляні роботи і не давав за це їм і мідяка.

Тепер стосовно пияцтва запорожців. Запорожці під час військових дій не пиячили, і це добре відомо. На цю обставину звертали увагу всі дослідники. Навіть шведський історик П. Енґлунд писав, що запорожці як справжні православні християни навіть дотримувалися під час облоги Полтави посту, і це на деякий час полегшувало справи з продовольством для шведської армії. Саме закінчення посту і призвело до того, що Карл XII змушений був прискорити свій наступ на росіян, бо запаси їжі швидко закінчувалися. Тому тема про пияцтво запорожців - це звичайна дезінформація, яка має за мету принизити гідність нинішніх українців.

Зображення на пересувному кіоску з планом Полтавської битви зі шведським вояком

Щодо участі козаків у битві, то для вирішального бою король намагався зібрати якомога більше шведів, бо своїм він звичайно довіряв більше і це звичайне явище. Українських козаків він розглядав лише як допоміжні сили, тому концентрував їх на додаткових напрямках. Цар Петро до українського козацтва ставився взагалі з презирливістю і дуже боявся, що вони перейдуть на бік Мазепи. Під час битви шість драгунських полків генерала Волконського за наказом царя "стерегли" козаків гетьмана Скоропадського ("обраного" за наказом замість Мазепи), щоб ті не перейшли під час бою і не долучились до шведських сил. Ті ж козаки, які брали участь у битві разом з драгунами Меншикова, під час відступу російської кавалерії вислали парламентерів до одного із шведських з'єднань. Козаки заявили, що їх декілька тисяч і вони бажають перейти під руку короля, але командир з'єднання повідомив козакам, що поблизу короля немає, а самостійно він не може прийняти таке важливе рішення. Ну що ж, злука українських сил не відбулася, але ми можемо пересвідчитись, що на російському боці українці опинились не за власною волею, а лише за несприятливих обставин.

З початку війни козацькі частини були розкидані по різних театрах бойових дій. Після переходу Мазепи на бік Карла їх було дезінформовано Петром стосовно дійсних планів гетьмана, а самі вони потрапили під прискіпливий нагляд царських спостерігачів. Сім'ї деяких з них навіть утримувалися як заручники. Битись за царя і проти власних інтересів, що їх захищали мазепинці і запорожці, козаки не бажали. Але така версія історії російсько-українських відносин сучасну російську владу не влаштовує. Тому мабуть і намагається вона зараз створити якийсь комітет щодо "нагляду за дотриманням історичної правди". Історичну правду в Росії скоро почнуть відпускати населенню дозовано за особистим підбором вельмишановних керівників держави. Багаття з книжок мабуть теж не за горами…

Прикро, але підспівувачів проросійській пропаганді у нас іще достатньо. Можна згадати і рішення Харківської обласної ради стосовно святкування перемоги російської зброї під Городнею 9 лютого цього року. Лакейське рішення виявилось особливо безглуздим тому, що бої, які тривали декілька днів, закінчилися перемогою невеличкого шведського загону на чолі з Карлом XII. Російські війська переслідувалися ним, поки відлига не стала на заваді. Намагання видати за перемогу результат першого дня боїв виглядають особливо карикатурно.

Що мало ж відбутися в Полтаві 27 червня цього року? Напередодні

Пам'ятник слави. Фото О. Одарчука

пам'ятних днів (20-21 червня) авторові довелося відвідати старовинне мальовниче місто. Вже в той час пристрасті у Полтаві були розпалені. Місцева міська влада отримала гроші на проведення свята від російської сторони, з метою будь-що його провести. Нею було прийняте рішення про святкування, створено оргкомітет, розроблено сценарій заходу. Оприлюднено звернення до рекламодавців міста, щоб вони утримувались від образливих щодо гостей виразів і дотримувались толерантності. Самих мешканців було закликано до "історичного примирення", а саме це свято начебто його собою і уособлює. У свою чергу обласна влада оскаржила проведення свята і разом з активістами українських громадських організацій ініціювала проведення дня жалоби.

У центрі міста були встановлені пересувні пункти громадського харчування – автомобільні причепи, розмальовані схемами битви та зображеннями козаків, російських та шведських солдатів тих часів. Містом ходили непевні чутки щодо можливого прибуття з різних регіонів України представників проросійських організацій і рухів, а також невдоволених заходом українців, з метою зірвати росіянам святкування, та про підтягування в місто додаткових міліцейських підрозділів. Пам'ятник Слави - колону, що символізує собою військову славу Росії з орлом на маківці, було пофарбовано; з гармат, що вмонтовані в її постаменті, видовбано усе сміття. Але саму колону, щоб місцеві хулігани не зазіхали на військову велич Росії та не писали на ній односкладові слова, оточили величезними гостроверхими ґратами з ворітьми, що на ніч наглухо зачиняються. Пам'ятка тепер виглядає, ніби частина інтер'єру зоопарку. Залишилось ще написати на ній: "Обережно! Небезпечно! Звір хижий! Забороняється перелазити за ґрати, дражнити та годувати".

Станіслав НІКОЛЕНКО

Сучасне геополітичне становище України: загрози і виклики

Розповідаючи про сучасне геополітичне становище України, часто обмежуються аналізом становища держави, підмінюючи поняття становища української нації становищем держави України, а це не одне й те ж, хоч поняття ці у значній мірі перетинаються. Сучасна українська держава, як би критично не ставилися до її української, є великим кроком уперед порівняно зі становищем української нації в СРСР, хоч би тому, що дає кращі можливості для розвитку нації, не ставить під сумнів права українців на державу, дозволяє виховувати наступні покоління на прикладах борців за волю України та Голодомору як покари за те, що в принагідний час українці не згуртувалися до боротьби за Українську Народну Республіку, втратили державу і отримали розправу завойовника над безборонним населенням. В той же час, сучасна українська держава, як така, що легітимним шляхом вийшла з совєтської колонії УРСР, зберегла багато атрибутів колишньої колонії, з них чимало – в ментальності населення, а головне – у своїй більшості ця держава є керована людьми, яких колишня метрополія готувала для управління своєю колонією. Незважаючи на те, що практичні потреби керування незалежною державою примушують цих людей здобувати нові навики та по-новому ставитися до української нації, її минулого та майбутнього, старі навички, особливо в комбінації з новими можливостями, також не раз створюють додаткові загрози як існуючій державі, так і нації, в ім'я якої ця держава створена.

Ми можемо безконечно говорити про геополітичне положення України на межі різних цивілізацій та про загрози, які з цього випливають, але майбутнє географічне положення України буде тим самим, що й сто і триста років тому, сусіди будуть тими ж, цивілізаційні кордони суттєво не пересунуться, а отже, загрози, які з цього виникатимуть, будуть рімейком старих, всього лише, що з поправкою на зміну історичних обставин. Для нації, яка хоче впевнено дивитися в майбутнє, значно важливішим є фактор внутрішній, готовність самої нації протистояти зовнішнім викликам. Причому, якщо в попередніх історичних епохах доля нації у значній мірі залежала від її політичних чи державних провідників, то в сучасну епоху відкритого інформаційного суспільства не менше, або й більше значення відіграє вміння нації самоорганізовуватися, протиставлятися викликам доби тоді, коли люди, які опинились на лідерських позиціях, в силу якихось причин цього зробити не можуть або ж роблять це явно не на користь нації, а з власних корпоративних інтересів. Це те, що зараз називають громадянським суспільством, і це є неодмінною ознакою модерної нації. Варто лише зауважити, що на Заході в поняття громадянського суспільства більше вносять правозахисну складову, що може створити враження, що національні проблеми є поза таким способом самоорганізації нації. Однак українська політична практика, зокрема події помаранчевої революції, показує, що національна складова в деякі моменти може бути домінуючою, і навіть важливим рушієм усього громадянського процесу.

Чи дає собі раду Україна з цим викликом історії, пов'язаним із внутрішньою опірністю нації на зовнішні небезпеки? Дає – і краще, ніж можна собі подумати. Україна має подекуди безцінний досвід такої самоорганізації, і навіть готові схеми та рецепти вирішення проблем. Йдеться не про помаранчеву революцію, яка є радше наслідком застосування цього досвіду, а про концепцію побудови національного опору, створену Бандерою та його однодумцями. Тут варто зробити кілька зауважень, які б прояснили, з одного боку, співвідношення демократії та громадянського суспільства, а з другого боку – співвідношення демократії та націоналізму.

Отож, якщо проглянути шлях розвитку українського націоналізму, то побачимо, що погляди його ідеологів на форму державного устрою були достатньо різноманітними, а ставлення ОУН до демократії як устроєвої форми змінювалося в залежності від історичних обставин. Зараз мало хто заперечує, що III Надзвичайний Збір ОУН відбувся на демократичних засадах, і головне – заклав підстави для побудови саме демократичної держави.

Отже, націоналізм і демократія – це не є якісь антагоністичні поняття, у процесі державного будівництва вони можуть комбінуватись, а як – це вже справа тих, хто цим будівництвом займається. Тепер щодо концепції Бандери. В цій концепції ОУН діяла в суспільстві через низку громадських організацій, кожна з яких займалась специфічними проблемами, цікавими для певного прошарку. В післявоєнний час Степан Бандера реалізував цю концепцію в українській діаспорі, яка мешкала переважно в країнах із демократичним устроєм. Українці створили громадські організації, які займалися науковою, культурною, педагогічною, спортивною та іншою діяльністю, і, крім роботи "всередину" української громади, докладали зусиль на своєму вузькому відтинку фронту боротьби за Українську Державу. Досвід діяльності цих структур показує, наскільки ефективною була ця форма громадського активізму в боротьбі за ідею української незалежності. При цьому треба зазначити, що багато акцій та ініціатив виходили зсередини самих громадських організацій – таким був виховний принцип тої громадянської свідомості, яку ОУН хотіла бачити в громадянах майбутньої незалежної держави. Чому така ж громадянська активність для облаштування існуючої держави в інтересах усього суспільства, а не групи політиків, не може бути ефективною сьогодні? Єдиною причиною може бути недостатня кількість самодостатніх людей в українському суспільстві. Отож, якщо ми хочемо, щоб українська нація набула модерних рис, ми потребуємо збільшити в суспільстві число людей, які можуть розв'язувати свої проблеми без допомоги уряду, і, відповідно, спираючись на своє самодостатнє становище, могли б займати громадянську позицію, незалежно він кон'юнктурних політичних рішень певних політичних груп. І це буде найкращим захистом від більшості тих викликів та загроз, які приносить Україні глобалізація та відкрите інформаційне суспільство. Більше того, самодостатні громадянські групи, використовуючи сучасні геополітичні фактори, можуть активно працювати для утвердження інтересів української нації в глобалізованому світі, причому так, як цього ніколи не зроблять найманці політичних корпоративних груп.

Трохи про зовнішні загрози. Звичайно, коли говорять про загрози незалежності України, в основному згадують російський фактор. Справді, в Росії є найбільше тих сил, які б хотіли включити Україну до складу своєї імперії та вирішити таким чином частину проблем, які стоять перед Росією. Однак сьогодні міжнародне становище та власні можливості Росії такі, що здійснити приєднання України грубою силою нереально. Тому Росія діє в кількох напрямках, які б ослабили спроможність України до опору, зробили б Київ більше економічно залежним від Москви та створили сприятливі умови для аншлюсу, якби така нагода трапилася. Саме тут лежать корені того непримиренного опору відновленню української національної свідомості, пропаганди російського способу життя та сучасної російської національної ідеї, стимулювання внутрішніх конфліктів в українському суспільстві. Кремль зацікавлений у консервації протистояння Схід-Захід, оскільки в такому випадку він має можливість стати над конфліктом і просувати власні інтереси під виглядом арбітра. Треба зауважити, що впроваджена під час Помаранчевої революції реформа Конституції є розробкою політиків, які мають надто тісні зв'язки з Москвою, і саме ця реформа значною мірою призвела до генерування конфліктів між українськими політиками там, де в іншому випадку суперечок могло б і не бути. У будь-якому випадку, безпека України вимагає сьогодні комплексного врахування російського фактора.

Інші сусіди України – Польща, Угорщина, Румунія – хоча й намагаються просунути свої інтереси в українському політичному просторі, однак спроби є значно менш масштабними, до того ж вони зв'язані умовами договору НАТО, що дуже обмежує прямі агресивні дії проти України. Однак ці сусіди також ведуть свої дії на інформаційному фронті, метою яких є зберегти та розширити свої впливи. Деякі дії цих сусідів у інформаційній війні можна розцінювати як спробу залишити відкритими в майбутньому можливості претендувати на частину української території. Однак до агресивності росіян усім їм дуже далеко.

Окремим питанням є загрози Україні, які створюють Європейська Унія та США. Специфіка цих загроз у тому, що вони, по-перше, в корені відмінні від загроз із боку Росії, по-друге, вони діятимуть при будь-якому розвитку конфлікту з Росією, а нейтралізованими ці загрози можуть бути виключно внутрішніми українськими діями. Йдеться про значний відтік українського генофонду в країни ЄУ та США. Для останніх – це великий здобуток, оскільки вони отримують активне, дієздатне, і дуже часто – молоде та освічене населення, завдяки якому вони в майбутньому розраховують покращити не лише матеріальний добробут, технології, але й генетичний стан своїх націй. Для цього у всіх цих країнах працюють спеціальні програми залучення талановитих молодих людей, що свідчить про державний підхід до справи. Ті люди, які в розквіті сил виїхали з України розбудовувати економіки інших країн, зробили це тому, що українська влада не змогла створити в Україні сприятливі умови для реалізації їхніх можливостей і талантів. Причому зовсім не обов'язково йдеться про матеріальні можливості. Рівень забюрократизованості що в науці, що в дозвільних процедурах для малого підприємництва такий, що відштовхує багатьох людей, не дає їм можливості розкритись, як наслідок, держава сама виштовхує людей, які мали б збільшувати її потугу, за кордон. Найгірше, що значна частина цього генетичного фонду української нації вже ніколи не повернеться додому і буде укріплювати успішніші нації, провідники яких краще розуміють суспільні процеси, що відбуваються у світі.

Отож, корінь внутрішньої стійкості нації зовнішнім загрозам і в колишньому, і в сучасному, і в майбутньому світі – всередині самої нації. Як ми зможемо зорганізувати суспільство, так воно й буде спроможне відповідати на виклики доби. І не треба ставати осторонь і вказувати пальцем на тих, хто в доінформаційну добу тільки й був відповідальний за безпеку нації чи держави, бо в умовах інформаційного суспільства ця відповідальність лягає на кожного, хто в стані зрозуміти суть проблеми та знайти своє місце в лаві солдатів вічної боротьби своєї нації.

Ярослав СВАТКО,

Доповідь на другому форумі громадських національно-патріотичних організацій у Львові, 28.06.2009, палац Петрушевича

http://maidan.org.ua

НЕВІДОМА БЕЗЛЮДІВКА

Безлюдівка – це відоме переважно своїми ставками селище на околицях Харкова. Між тим, воно має понад 300-річну історію. У цій статті йдеться про історію бібліотек Безлюдівки. Торік автор знайшов в архіві записку учителя Безлюдівського** земського народного училища, **Миколи Івановича Дашевського, яка й спонукала до написання цієї статті:

«Необхідність бібліотеки часто й наочно позначається в Безлюдівській громаді так: під час мого короткого перебування у Безлюдівському училищі (1 рік – авт.) досить нерідко приходили і приходять до мене не тільки учні, але й дорослі писемні особи і просять у мене щось почитати. Що тільки у мене було підходящого – усе перечитано ними, кожен номер «Сільського вісника» багато хто з охотою перечитував. Багато хто, прочитавши цю книжечку, передає потім мені свої враження від прочитаного, і при цьому кожен по-своєму висловлює свою думку, звідки я помічаю, що читання не проходить безслідно. Особливої практичної користі від читання у визначеній формі я за такий короткий час не можу вказати, але, що читання книг складає нагальну і корисну потребу багатьох селян – безсумнівно, тому створення бібліотеки при училищі мало б не останнє значення».

(24 квітня 1892 р.)

У XIX ст. у слободі Безлюдівці жодної народної бібліотеки не було, але в Безлюдівському Покровському храмі існувала своя власна невеличка бібліотека, яка станом на 1906 рік мала 52 назви – 90 томів книг, які були призначені для читання та були ухвалені Священим Синодом. До цього списку належали такі книги: «Євангеліє» (1694 року видання), «Служебник» (1690 року), «Осьмогласник» (1699 року), «Акафістник» (1709 року), «Бесіди Василя Великого» (1709 року), які ще згадувалися Філаретом (Гумільовським) у книзі «Историко-статистическое описание Харьковской епархии» (1857 р.). Але видно, що наприкінці. XIX – початку XX ст. ці та інші книги з церковної бібліотеки були призначені тільки для духовних осіб, тобто були недоступними для безлюдівських селян, бо якщо усе було б інакше, то вчитель М. Дашевський не написав би такої характеристики про необхідність створення бібліотеки. Оцінюючи повідомлення Дашевського, видно, що писемні селяни, яких було небагато, мали потребу в читанні якої-небудь літератури. І ось, наприкінці XIX та на початку XX ст. земство починає розширювати бібліотечну мережу в Харківському повіті.

Так, 20 січня 1902 року комітетом з влаштування сільських бібліотек і народних читалень Харківського губернського земства у слободі Безлюдівка було створено земську народну бібліотеку. Книг у бібліотеці спочатку було 717, а передплатників було 253 особи. Ця бібліотека проіснувала аж до квітня 1917 р., подальша доля цієї бібліотеки невідома.

Але ще перед цим, 27 березня 1898 р. Харківський повітовий комітет Товариства народної тверезості ухвалив рішення відкрити в слободі Безлюдівці чайну-читальню. Чайна-читальня була дійсно створена і проіснувала понад півстоліття в центрі Безлюдівки. То була така установа, де можна було і попити чаю, і почитати.

1908 року земством в слободі Нова Безлюдівка відкрито «Безлюдівську народну бібліотеку». Вона розташовувалася в роздягальні при 1-му училищі (тобто, в Народному земському училищі, яке розташовувалося на місці сучасної Безлюдівської пошти). Уявіть собі, які приміщення могли займати тоді бібліотеки – навіть гардероби! До приходу радянської влади бібліотека була у веденні земства, а потім перейшла у ведення відділу народної освіти. У 1919 році ця бібліотека функціонувала лише 52 дні, а в 1-й половині 1920 р. – 12 днів. Така мала кількість днів роботи бібліотеки у 1919 році пояснюється напевно денікінською окупацією Харківщини. 27 червня 1920 р. ця бібліотека перейшла у ведення Безлюдівського товариства «Просвіта» і отримала статус районної. Її було перейменовано на «Безлюдівську районну бібліотеку-читальню ім. Т. Г. Шевченка». Ймовірно, по тому бібліотека переїхала в нове приміщення – в будинок Безлюдівського сільвиконкому. На 1 січня 1920 р. був 1 бібліотекар, 500 книг (з них українською мовою було лише 50). До 3 жовтня 1920 р. кількість книг збільшилася до 1528 примірників (в тому числі українською мовою – 800). Бібліотекарів стало двоє. Помітно, що кількість українських книг зросла в цій бібліотеці з 50 до 800, тобто книги українською мовою почали чисельно переважати.

1910 року в слободі Стара Безлюдівка земство відкрило «Старобезлюдівську народну бібліотеку», яка розташовувалася у приміщенні двохкласного училища (нині в приміщенні цього училища розташована Безлюдівська ЗОШ). 1919 року ця бібліотека функціонувала лише 40 днів, а в 1-й половині 1920 р. – 10 днів. Щодо змін, які вчинила радянська влада в цій бібліотеці, в архівних документах зазначено – «никаких». На 1 січня 1920 р. кількість читачів – 50 чоловіків та 20 жінок, на загал – 70 читачів. Взагалі, на той час (на поч. 20-х рр. XX ст.) письменних людей було обмаль у кожному селі (в Безлюдівці в жовтні 1922 р. було 65 % неписьменних), тому й не дивно, що кількість відвідувачів бібліотек була такою незначною порівняно з кількістю населення слободи Безлюдівки під той час (згідно з переписом 1920 р. – 4892 особи).

У 1911 році було відкрито нову Безлюдівську народну бібліотеку (офіційна назва й тип бібліотеки невідомі). У цій бібліотеці була відсутня читальна кімната. Кількість книг станом на 1 січня 1913 року – 326 примірників. Кількість читачів у 1912 році – 229 осіб. Кількість видачі книг у 1912 році становила 2286. Завідувач бібліотеки за фахом – вчитель. Його річна заробітна платня в бібліотеці становила 30 царських рублів. Це мала зарплатня, бо за кожен місяць цей бібліотекар отримував 2,5 руб, а на таку суму важко було жити. Ця бібліотека, очевидно, проіснувала недовго і припинила своє існування до приходу радянської влади. Або можливо, це і є «Безлюдівська народна бібліотека» (заснована у 1908 р.), яка, мабуть, працювала з перервами і була знову відкрита у 1911 р.

Наприкінці 1919 року в Мереф'янській, Будянській, Безлюдівській та Хорошевській волостях Харківського повіту були взяті на облік та конфісковані до 20 тис. приватних бібліотек, на основі яких було сформовано районні бібліотеки. З бібліотек вилучалася велика кількість книг, які не відповідали радянській ідеології. Протягом 1920 р. в Безлюдівці було 2 бібліотеки, а на 1 січня 1921 р. у слободі – лише одна. Невідомо, через які причини, але зрозуміло, що одна з двох закрилася. Висновок: бібліотечна справа в Без- людівці почала занепадати. Це, мабуть, пояснюється тим, що в ті важкі роки у молодої радянської держави існував брак літератури, грошей і приміщень для бібліотек.

Відомостей про Безлюдівські бібліотеки в міжвоєнні роки ще не знайдено, відтак треба перейти до післявоєнного періоду.

1966 року в Безлюдівці було 4 бібліотеки (дві шкільних, одна колгоспна і одна селищна) із загальним фондом 17 тис. книг, проте 1975 року загальний фонд досяг 19 800 примірників. У 90-х роках ситуація змінилася – колгоспної бібліотеки не стало і залишилися лише три бібліотеки. Донедавна Безлюдівська селищна бібліотека через брак приміщення розташовувалася у дитячому садку, але 2005 року для неї було виділено окреме приміщення.

Наприкінці XIX ст. Порівняно небагато хто вмів читати, але ті, хто навчилися, прагнули постійно щось читати, і в такий спосіб культурно та науково розвиватися, хоча тоді було дуже мало бібліотек. Тому земства з метою народної просвіти створювали бібліотеки. Часи змінилися. Зараз усі вміють читати, бібліотеки є в кожному населеному пункті, але люди молодшого покоління читають дуже мало, в основному вони дивляться комп'ютер або телевізор. У цьому і є наша сучасна вада. Це може мати негативні наслідки для наукового потенціалу Ук-

НА ЦЬОМУ НЕ ЗУПИНИМОСЬ

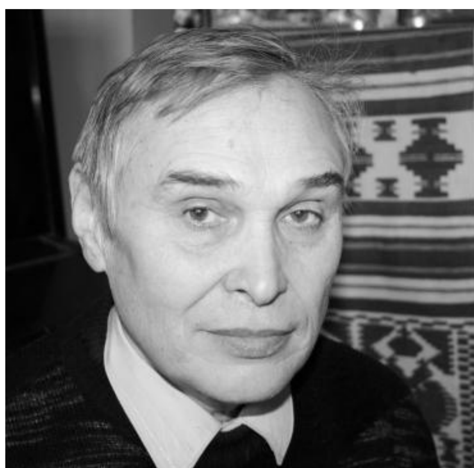
Дуже часто чуєш, що Харків є вкрай зрусифікованим і відверто проросійським, і там дуже важко прорости патріотичному зерну. Велика кількість представників п'ятої колони північного сусіда знищує все українське, не залишаючи жодного шансу для розвитку організацій патріотичного спрямування. Однак окрім організованого патріотичного середовища є ще й проста українська молодь, яка, стихійно згуртувавшись, не сидить, склавши руки.

31 травня 2009 року в с. Циркуни було урочисто відкрито пам'ятний хрест «Борцям за Україну», споруджений на честь всіх знаних і незнаних героїв України, які пожертвували своє життя заради добробуту і Незалежності своєї Батьківщини. Цей пам'ятник виготовили й спорудили своїм коштом декілька харківських студентів, які цим довели, що головне – не слова й обіцянки, а чин. Хлопці пообіцяли, що спорудять іще декілька пам'ятних знаків на честь борців за Україну. Хрест освятив о. Олег Козуб (УАПЦ).

Олексій СЛОБОДЯНЮК

КАЗКАР СЛОБІДСЬКОГО КРАЮ

Місцевий український прозаїк у Харкові — явище вже саме по собі унікальне й надцінне. Коротенький шерег харківських українських прозаїків легко перерахувати на пальцях обох рук. Але і з того шерегу різко вирізняється Борис Крауш. Так само він вирізняється з УСІХ прозаїків в Україні. Дехто з його колег пише казки між іншим, час від часу; письменницький фах Бориса Крауша — літературна казка. В цьому жанрі найбільше втілився його талант (саме талант, а не обдарованість!), і більше того — такий талант в сучасній українській літературі — ЄДИНИЙ.

Це стало зрозуміло лише 1993 року, коли харківський Центр Леся Курбаса видав першу збірку казок Бориса Крауша "Слобожанські казки". Упорядник і редактор збірки поет Леонід Тома у передмові зазначив, що "... це самовіддана праця автора, корінного слобожанина... Його казки ввібрали в себе і міфологію Слобожанщини, і національний характер її людей, і неповторну природу... Рух до Світла і Добра через Хаос і Хащі, фантастичне сплітення реального і казкового, нові оригінальні образи, органічно вплетені в народну традицію..." Зримий образ казкового світу відтворив у своїх ілюстраціях до "Слобожанських казок" теж знаний казкар, але художник, Петро Мось. Успіх був приголомшливим — п'ятдесят тисяч примірників швидко розійшлися, причому більшість — на геть русифікованому під ту пору українському Сході, а казка "Чорт і бурсак" стала невід'ємною від харківського фольклору.

Разючий факт: "Слобожанські казки" — дебютна книжка Бориса Крауша. Друком вона вийшла, коли автор відзначав перші півстоліття свого життя. Чому так сталося — розповів найближчий друг казкаря, журналіст Володимир Муровайко (1949-2007): "...Ми познайомились у юності, на центральній літературній студії при харківському відділенні Спілки письменників України. Тихий, спокійний, урівноважений Борис, пам'ятаю, не справив на мене особливого враження. Він не галасував, не дер носа догори, як інші, був сам у собі. Виступав не часто, видався зовні якимось непримітним. А якщо вже скаже щось, то слово доречне, нерідко з підтекстом. Ні, він не був мовчкуватим чи відлюдкуватим, просто слово у нього було вагомим, виваженим, доцільним. Може б, і не затоваришували ми з ним по-справжньому, якби я не прочитав його казку "Ненчине серце". Познайомився з текстом і став як укопаний; ніби кіннота промчала крізь мене вихором. У цій казці і любов, і ніжність, і злива почуттів, і трагедія...

— Борисе, це ти написав ?

— А хто ж ?

— Як економіст, технар може так проникливо, так щемко і з таким знанням справи писати ?

— Та вже якось... Сподобалося ?

— Не те слово! Ця казка — диво!

— Для того і живемо. А що, хіба література має бути іншою? У мене, до речі, не одна ця казка, є і інші. Хочеш почитати ?

Так, казка — це диво. Та, на щастя, є люди, котрі дарують нам диво казки.

Це було на початку 70-х минулого століття. Аж раптом Борис залишив студію. Так нікому нічого й не сказав. Зник раптово, як і з'явився, хоча журі оголошеного конкурсу обіцяло перше місце його творам. І тільки через багато років я дізнався, що "пробув в підпіллі" Борис, очікуючи свого часу, завдяки КГБ..."

Двадцять років під контролем КДБ. Відтак зрозуміло, чому дебют Бориса Крауша відбувся так запізно, чому він так і не отримав жодної літературної премії. Та все те — дрібниці порівняно з читацьким визнанням. Казки Бориса Крауша популярні в Росії, Німеччині, Італії, Словаччині, одним словом — у Європі. Шанувальником творчості Бориса Крауша був навіть римський папа Іван-Павло II, сам відомий письменник, який надіслав харківському казкареві подячного листа. Проте у рідному Харкові, де різних літературних критиків хоч греблю гати — ані пари з вуст щодо його творчості. А від 1993 року Борис Крауш активно працює: твори складають півтора десятки збірок. Підготовлено до друку п'ятитомне зібрання його творів. Та як немає поважних критиків, так і немає в Харкові меценатів, які б посприяли його виданню. Борис Крауш залишився українським, слобожанським, харківським патріотом, хоча міг залишитись назавжди у Москві, де працював до виходу на пенсію в Міністерстві тракторного та сільгоспмашинобудування. Якось казкар зронив гірку фразу: "Буду йти з життя, нічого не залишу, все візьму з собою. Спалив же я 1970 року свої рукописи, спалю й зараз. Не потрібен за життя, а по смерті — тим більше".

Не можна цього допустити. Сьогодні в місцевому середовищі тих, хто має хоч малесенький стосунок до красного письменства, демонстративно-обов'язкова любов до Харкова вже набуває рис запаморочення. Одні накопичують цитати з творів найрізноматніших письменнків, де хоч побіжно згадується Харків, друкують їх грубим томом і пхаються з ним на різноманітні літературні конкурси та премії; від віршованої графоманії панегіриків, дифірамбів та од на честь Харкова давно вже нудить; друкуються, але ніким не читаються детективи, дія яких відбувається у харківському минулому, такі собі мутанти московського Фандоріна, і цей перелік літературної халтури можна продовжувати й продовжувати. Властиво, утворився літературний смітник, який ще довго смердітиме. Але творчість Бориса Крауша за повної байдужості до неї ризикує потрапити теж на смітник, але не літературний. А краще в полум'я. І таких випадків не бракує в історії. За словами Володимира Муровайка, казка Бориса Крауша — це диво. "Дехто вважає, що ці казки Борис Павлович зібрав, тобто записав з вуст народних. Але це не так — стверджує друг казкаря. — Він, безперечно, акумулювавши народне, різні оповідки і фольклор, написав їх від автора, тобто сам, додавши до них власне "я", чимало свого філософського бачення світу". ДИВО КАЗОК Бориса Крауша ми повинні зберегти у друкованому вигляді. Так само, як щойно видрукована збірка "Казки харківські".

Казкар Слобідського краю не любить, коли його запитують про казкарів, які вплинули на його власну творчість. На диво казок Бориса Крауша не вплинули ані Андерсен, ані Гофман, ані Перро, ані Ліндгрен. Казкар Слобідського краю створив той казковий світ, який настільки самобутній, що не йдеться ані про впливи, ані про епігонів. Борис Крауш — НЕПОВТОРНИЙ.

*Владислав **ПРОНЕНКО**,*
Харків

ЗУСТРІЧІ ПРЕЗИДЕНТА СВІТОВОГО КОНҐРЕСУ УКРАЇНЦІВ З УКРАЇНСЬКИМИ ГРОМАДАМИ СЕНТ-КЕТРИНСА І ТОРОНТО

19 та 20 червня 2009 р. президент Світового Конґресу Українців (СКУ) Евген Чолій зустрівся з українськими громадами Сент-Кетринса і Торонто, Канада.

На початку зустрічей він висловив признання українським громадам за працю у підтримці СКУ, після чого проголосив доповідь на тему: "Світовий Конґрес Українців: сучасний стан і перспективи". У перших словах доповіді Евген Чолій підкреслив, що здобутки та зріст СКУ за час від його створення у 1967 р. і до сьогодні вказують на потребу в такій надбудові. Затим він прозвітував про працю СКУ в новій каденції, за період від серпня 2008 р., ознайомив з основними завданнями, що стоять сьогодні перед СКУ, та представив візію СКУ щодо важливих для України та діаспори питань. Серед іншого він заторкнув питання Голодомору 1932–33 рр. та відзначив успішну співпрацю з Україною у проведенні широкомасштабної міжнародної акції "Незгасима свічка". У своєму виступі президент СКУ наголосив на важливості місії СКУ у відстоюванні інтересів світового українства, а також у підтримці України на шляху входження до світового співтовариства та у збереженні територіальної цілісності й незалежності України.

Під час зустрічі в м. Сент-Кетринс голова місцевого осередку Конґресу Українців Канади Марійка Дяків передала на СКУ пожертви, які українська громада зібрала в підтримку Травневої акції СКУ.

У рамках виступу в Торонто Евген Чолій повідомив про заснування Клубу президента СКУ, членом якого може бути кожна особа, організація чи установа, котра щороку складе на потреби СКУ пожертву в сумі 1,000 канадських доларів і більше.

На завершення президент СКУ Евген Чолій відповів на поставлені запитання та мав нагоду особисто поспілкуватися з присутніми.

Світовий Конґрес Українців

ТРИНАДЦЯТИЙ ЗДВИГ УКРАЇНЦІВ

В днях від 5 – 7 червня 2009 року в Мельбурні з великим успіхом пройшов Здвиг Українців Австралії. Здвиг був ювілейним, бо українці відзначали шістдесятиліття свого побуту в цій країні.

Українська діяспора в Австралії є одна з наймолодших українських поселень в світі. У 1947-му році прибуло до Австралії кількадесят українських родин. У 1948 і в 1949-му році українці, т. зв. політичні еміґранти (displaced persons), масово прибули до Австралії – початок української діяспори в цій країні датується 1948 - 1949 роками. І цей 2009 рік є в нас ювілейним.

П'ЯТНИЦЯ 5.6.2009. Почали з'їжджатися українці з цілого континенту. Увечері в приміщенні Українського Народного Дому відбулася зустріч, під час якої в теплій та дружній атмосфері знайомилися ті, хто не знався, а давні друзі радо спілкувалися один з одним. Я зустріла жінку, яка приїхала на Здвиг аж з місцевості Ґріфит. (Griffith—NSW).

У фойє Народного Дому розташувалася цікава виставка під назвою "Український народ, його минуле й сьогодення". Тема історії, культури і спадщини була відображена на поштових картках, поштових марках (також і з діяспори) пропам'ятних конвертах, купюрах та документах. Виставку впорадкував Юрій Федик, Ярослав Попадюк та Франк Фурсенко (розставляли експонати 3,5 години) з рамен Українського Товариства Колекціонерів, осідком якого є Аделъайд. Це Товариство колекціонує лише т. зв. Україніку протягом 15-ти років і відоме і в Україні, і в різних країнах світу - так розповідав мені Юрій Федик.

Очевидно, що виставлений матеріял є лише малою частиною колекції, яка є у фондах товариства.

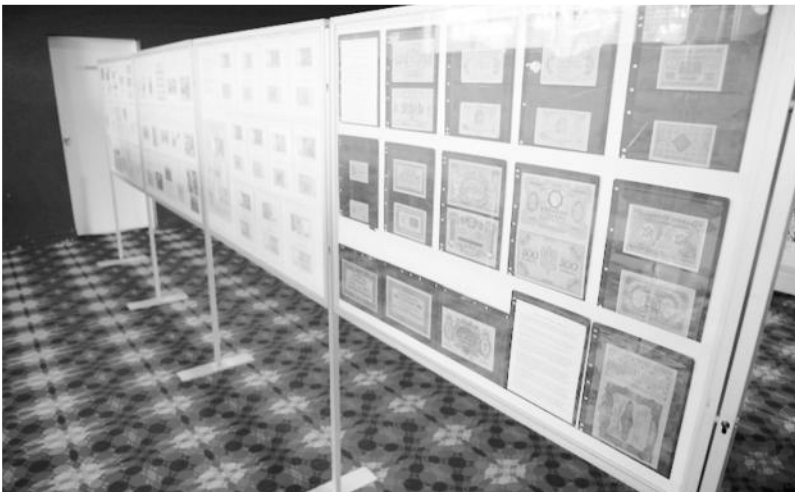
– Я сам відбув виставку в Україні, зустрічав там провідних осіб, був англомовним редактором міжнародних філятелістичних журналів, мав підприємство – бізнес, продавав поштові марки та альбоми з марками України та видав англомовний каталог поштових марок України.

Наше Товариство видало пропам'ятні конверти і значки; співпрацювали з австралійською поштою, коли видавалися ними на українську тематику печатки і поштові марки.

Юрко Федик наголосив на тому, що Товариство хоче показати частину колекції не лише на Здвизі Українців Австралії, але і в Сіднеї та інших містах. І звертається з проханням до всіх, хто має старі картки, документи, будь-що старе,– те, що батьки привезли із собою, коли їхали в Австралію, – не викидати це, а передавати товариству, яке радо все прийме до своєї колекції. Такі експонати були на виставці. Називаю цікаву обкладинку жіночого журналу "Вуменс Віклі" (The Womans Weekly) з 26.3.1949 року, на якій знимки двох українок – Нонни Івасик та Стефанії Романів.

Виставку можна було оглянути в п'ятницю 5 червня увечері та в суботу, наступного дня, до 22.30. Шкода, що в Мельбурнській Ратуші, де відбувався концерт не можна було розставити цю унікальну і дуже цінну виставку.

СУБОТА 6.6.2009. Ранком голова СУОА Стефан Романів привітав всіх гостей і попросив до слова пана Маттію Гая, члена Парляменту Вікторії (Matthew Guy M.P.), який офіційно відкрив виставку й наголосив, при цій нагоді, черговий раз, що він українського походження. О 10-ій годині розпочався XXV-ий із черги З'їзд Союзу Українських Організацій Австралії, на який прибуло 28 делеґатів від 14 різних крайових надбудов, церковного, політичного й суспільно-громадського сектору, жіночого, молодечих – СУМ і ПЛАСТ. Були присутні 5 членів Управи та 3 члени Контрольної Комісії. З'їздом керувала президія, яку очолив др. Марко Павлишин – заступник др. Ліда Сидор Петкович та двоє протокольних секретарів - Ірена Андреєва та Ярослав Дума.

З'їзд відкрився молитвою й благословеннямПреосвященного Владики Кир Петра Стасюка (почесний член Президії З'їзду). Було обговорено трьохлітню діяльність Управи, яку схвалено з признанням, було відзначено всебічну відданість і працьовитість голови Стефана Романіва, зокрема в справі визнання Голодомору Ґеноцидом Українського Народу та Акції Незгазимої свічки, яка проходила по всьому світі, де живуть українці, з Україною включно. Видано дуже гарно видрукований звіт з багатьма знимками.

Голова СУОА подякував усім, хто допомагав йому в праці й оформленні звіту, та коротко розповів про діяльність за період каденції.

Особливо незручних питань до Управи не було. Дещо довше затрималися над питанням фінансів, підвишки членської вкладки організацій і щодо Фонду дипломатичної служби. Після перегляду леґальности правниками вживання СУОА відсотків Фонду – Управа подасть окреме повідомлення.

З'їзд не виніс і ніяких гострих рішень, одначе було звернено увагу на те, що визнання української мови, як предмету до матури (high school certificate), може стояти під загрозою в 2010 – 2011 роках, якщо не буде 15 студентів на курсі.

Голова додав і свій внесок до відзначення мистецьких й інших діячів, які впродовж трирічної каденції Управи нав'язали міжнародні зв'язки з Україною.

Прийнято ряд резолюцій, які будуть опубліковано окремо. Згадуємо, однак, існування 60-тиліття першої в Австралії україномовної ґазети "Вільна Думка".

Обрано нову Управу, яка відразу приступила до підготовки приїзду Президента України Віктора Ющенка в днях 14,15, і 16.6.2009 в Австралію. Коли писала це звідомлення стало відомо, що, на жаль, президентська поїздка відкликана через складну політичну ситуацію в Україні.

В часі перебігу З'їзду відбувалися й спортові змагання копаного м'яча, відбиванки та інших видів спорту.

Того ж вечора в приміщенні Народного Дому відбулася вечірка – кабарет з мистецькою програмою, в якій брали участь Тріо танцювального Ансамблю "Веселка".

НЕДІЛЯ 7-го червня. В українських церквах УАПЦ і УКЦ відбулися Богослужби, відзначаючи Зелені Свята. За традицією, представники громадських організацій поклали квіти до пропам'ятного хреста – символічної могили на честь полеглих Героїв за волю України.

Була відправлена Панахида. Приємно було бачити Сумівців в униформах і кількох ветеранів-українців, які брали участь в рядах австралійського війська у В'єтнамі. Коротку доповідь виголосив Марян Ткачук.

Після Богослужби в Катедрі Української Католицької Церкви, я зійшла до крипти, де вклонилася світлій пам'яті Преосвященого Владики Кир Івана Прашка. З Владикою я познайомилася в Римі у 1973 - 1974 роках, коли він перебував у гостинниці, як це українці популярно звикли називати "На Мадонні". Він брав участь в Соборі Владик, З'їзді Товариства Софія, і т. д. Допомагав Патріярхові Йосипові Сліпому. Одного дня я з Владикою прогулювалася по Римі, він любив жартувати і співати – мав свою улюблену пісню. Коли я приїхала до Австралії й почала свою громадську діяльність Владика може не завжди погоджувався зі всім тим, що я говорила в доповідях або писала, але знаю, що він цінив мою працю. Вічна Йому пам'ять!

Сердечно дякую всім, хто підходив до мене і дякував мені за написані статті, за всі ці 34 роки, (ой, аж так довго, що я в Австралії) в обох українських газетах в Австралії! Так, газетами в Австралії я не обмежуюся. Друкуються мої статті по світі і найважніше, що в Україні!

По обіді у пишній залі Ратуші Мельбурна відбувся величавий, на справді високому мистецькому рівні, концерт, який тривав чотири з половиною години, і в якому взяли участь понад 250 учасників (а може й більше).

Півтора тисячі присутніх, між ними амбасадор України Валентин Адомайтіс, Джон Пандазопулос, представник Прем'єра Вікторії - (John Pandazopoulos – representing Premier of Victoria), Пані Шернан Стон (Mrs Sharnan Stone,) федеральний міністер опозиції імміґрації, (Federal Shadow Minister for Immigration), Матю Ґій – (Matthew Guy) міністер планування опозиції уряду Вікторії, (Shadow minister for planning parliament Victoria) , Нік Котсірас (Nick Kotsiras, MP) – член Парляменту, Сам Афра – (Sam Afra) Голова Етнічної Ради Вікторії, - (president Ethnic Communities Council of Victoria), Гозе Алверез (Jose ALverez) Директор Імміґрації Вікторії , (State Director of Immigration), та Біл Кушнічук (Bill Kuszniczuk) з радіо 3AW та багато неукраїнців, які дуже гучними оплесками нагороджували всіх виконавців учасників концерту.

Концерт відкрив голова СУОА Стефан Романів, вітаючи вищезгаданих достойних австралійських гостей, політиків, всіх присутніх, наголосив на важливості проведення цього фестивального концерту в рам-

В АВСТРАЛІЇ

ках відзначення шістдесятиліття поселення українців в Австралії. Вказав, що в програмках коротка історія, яка охопила всі аспекти нашого життя, зібрана й написана Марійкою Чигрин (тобто мною), побажав всім приємного концерту.

Під звуки козацького маршу у залю увійшли вдягнені у вишиванках прапороносці. Відіграно гімни Австралії й України (можна було грати іншу версію – жвавішу). Це внесення прапорів дало перші ознаки того, що концерт буде на високому рівні. (Я це знала, бо була присутньою на репетиції перед концертом).

На сцену вийшли піонери - засновники громадсько-культурно-політичного нашого життя - пані Оксана Тарнавська і п. Глуханич, які передали першому поколінню українців-австралійців Надії Солочинській та Михайлові Моравському реліквії нашого народу: український національний прапор і тризуб. Це дуже вдалий і добре продуманий і цікавий символічний акт, який повторювався на концерті.

В другій половині дійства вони передали символи Петрові Думі й Олі Павлишин (друге покоління), а вони, у фінальній точці, прапор - дітям Тетяні Моравській й Алексові Дудій, а тризуб - Юрієві Бакаєві й Вікторії Головко.

Концерт розпочався танцем "Привіт" у виконанні танцювального Ансамблю СУМ-у "Верховина" з Мельбурну. Юстина Худяк й Оленка Гаврилюк, які несли на синіх вишитих рушниках пишні калачі, самі виглядали дуже пишно. Мали на головах вінки зроблені з австралійських польових квітів (native Australian flowers) символічне поєднання двох культур австралійської й української.

Юстина Худяк й Оленка Гаврилюк зійшли зі сцени й подали калачі амбасадорові України Валентинові Адомайтісові, та п. Джонові Пандазопулосові, представникові Прем'єра Вікторії, Пані Шернан Стон та Маттю Гайеві.

В концерті взяли участь 7 танцювальних ансамблів: Воля (Адельайда), Троянда (Нюкастель), Веселка і Заграва (Сідней), Верховина, Таїса (Мельбурн), Козацькі брати (Сідней, Мельбурн). 8 хорів: Ірмос (Адельайда), Жіночий Ансамбль Суцвіття (Сідней), Квартет Борисфен (Мельбурн), Катедральний Хор Верх. Ап. Петра і Павла, Молодечий хор при цій Катедрі, хор, Чоловічий хор Соколи, Хор СУМ-у Черемош, чоловічий склад хору Черемош і Гомін.

Музичний Ансамбль С.о.В з Адельайди, який поєднав у виконанні музичних творів звуки бандур з австралійським діджіріду та різними ударними інструментами - це справді було щось нове і цікаве — дехто визначив цей номер як найкращий у всьому концерті.

Виступав і відомий молодий скрипаль в Австралії Маркіян Мельниченко, при фортепіяні була його мама Оксана Менцінська-Мельниченко.

Сіднейське "Суцвіття" звучало дуже добре, якось могутніше від останнього їх виступу на святі Героїв (31.5.09). Мушу виразнити свою приятельку Галю Костюк, яка абсолютно чудесно виконала сольо на тлі хору Черемош в пісні "Чотири воли пасу я" (довела мене до сліз) І так, так... ви здогадуєтеся, мені як співачці надзвичайно подобався квартет Борисфен. На превеликий жаль, в програмці не подані прізвища пань, які співали. Ви, пані, повірте мені, звучали так професійно, так ніжно, що мені бракує слів описати ті свої почування, які збудилися знов у мені! Італійці називають такий спів бельканто. Пане професоре Головко, виконання пісні "Стрийський Парк" просто чудесно звучало, це був бальзам на зранену душу й спів ваш ще бринить мені у вухах тиждень після концерту– хіба все сказано! Соколи? – Бракує слів описати, хлопці, ваш виступ...Ірмос – скромний, але вже впевнений на сцені.

А танцюристи? Всі, я наголошую, всі були СУПЕР!!! Від тих найменших дівчаток й хлопчика....Козацькі Брати – фаворити! Воля (від січня 2008, коли я вас востаннє бачила в Адельайді, – ви дуже покращали!)

Увесь концерт був на високому рівні, програма добре була складено, не було нікому нудно. Всі наші танцюристи не мають чого відступати перед тими, хто до нас приїжджає із-за океану й думає, що вони кращі! Критичних зауваг я не маю, просто не смію мати цим разом.

Фінальна картина. Коли з'явилися всі учасники на сцені з українськими та австралійськими прапорцями, в багатьох - сльози зворушення на очах.

Як заявив голова СУОА Стефан Романів під час прощальної вечері в Народному Домі: " Фестиваль доказав, що наша спільнота росте, що ми не тратимо на опорі громади – молодих людей і дітей. Ми сильні!"

Марічка ГАЛАБУРДА-ЧИГРИН,
Сідней

ПОДАРУЙ МЕНІ СОНЦЕ!

"Подаруй мені сонце", - це остання репліка вистави, котра викликала у глядачів шалену хвилю емоцій, які у багатьох проявилися крізь сльози.

Що ж могло викликати у людей в наш жорстокий і безжальний час такі сильні співпереживання? Історія про дівчину, яка в дитинстві через хворобу втратила зір, слух і здатність говорити, дівчину, батьки котрої, дізнавшись про це, кинули її напризволяще, дозволивши рости їй невгамовною дикункою. Цю історію втілив на сцені театр «СТЕЛ» під керівництвом С. Бережка, відновивши за мотивами п'єси У. Гібсона «Та, що зробила диво» виставу «Подаруй мені сонце», поставлену кілька років тому іншим режисером. Ще тоді ця вистава вразила глядачів глибиною змісту і неперевершеною грою акторів. Але через деякий час, після прем'єри театр «СТЕЛ» захопився не менш напруженою і змістовою виставою «Потойбіч кохання», і на деякий час «сонце» відійшов на другий план.

Для тих, хто досі ще не знає про "СТЕЛ", треба сказати, що це театр для молоді, де грають молоді, ще не професійні актори, а поки що учні і студенти, які збираються в гімназії №6, в якому вже багато років провідний актор академічного театру ім Т.Г.Шевченка Сергій Бережко виступає як режисер, передаючи молоді своє уявлення про сучасний театр.

У квітні цього року відбулася прем'єра уже оновленої вистави з іншими, але не менш талановитими акторами, чим ті, які грали прем'єру кілька років тому. Сліпо-глухо-німу дівчину зіграла звичайна харківська школярка Юлія Воробйова, яка (вона, ви вже здогадались, не має ніяких вад) таки змогла відчути і передати глядачам стан своєї героїні Елен, гра молодої акторки зачепила чимало сердець у залі.

Будучи такою Елен пощастило, як навряд чи поталанить людині з такими вадами. В цьому жорстокому, непідвладному сонцю світі, все ж таки залишилось щось добре. Знайшлася людина, яка змогла допомогти бідній дівчині, яка змогла контролювати і хоч якось приручити «дикунку». Саме за допомогою Анни (Ольга Затильнікова) в кінці історії Елен змогла заговорити.

Вистава наповнена жорсткими ритмами, різноманітність пластичних рухів, довершеною грою світла. Спецефекти увиразнюють колорит сцени.

Насамкінець хотілося б сказати, що ця дивовижна вистава мусить розтопити в серці глядачів лід. Люди не повинні кидати інших сам на сам зі своєю бідою. Можливо, подароване вами сонце допоможе вижити у цьому непередбачуваному і жорстокому світі.

Юлія КУТІНОВА,
Харків

ВИХІДНІ НА СУМЩИНІ

Чергова подорож «Вихідні по-Українськи» відбулась у суботу 27.06.2009. Цього разу учасники подорожі відкривали для себе Сумщину. Спекотна погода, канікули, випускні вечори у школах і університетах не завадили нам зібрати згуртовану компанію з вісімнадцяти мандрівників і вирушити на захід. Наш автобус швидко проминув Богодухів, кордон Харківської та Сумської областей і ось, нарешті, і наша перша зупинка – Охтирка. Охтирка була заснована в 1641 році та довгий час була полковим містом. У теперішньому центрі міста колись була фортеця. Огляд Охтирки ми починає з її головної перлини – Покровського Собору. Колись у Покровській церкві знаходилась чудотворна ікона Охтирської Богородиці, яка за легендою явилась охтирському священикові під час косовиці. На жаль, у 1903 році ікону вивезли на реставрацію до Петербурга, але до місця призначення вона не доїхала. Доля святині довгий час лишалась невідомою, аж поки в 1975 році її не було знайдено у приватній колекції у Сан-Франциско.

Поруч з Покровською церквою височіє ще один витончений храм – Введенська церква-дзвіниця. Цікавий факт – замість хреста на вершині дзвіниці стоїть фігура апостола Андрія – покровителя козацтва. З іншого боку – церква Різдва Христового, яку в Охтирці частіше називають графською, бо збудувала її на свої кошти графиня Анна Чернишова. Поруч знаходиться ще одна церква – Спасо-Преображенська.

Відверто розчаровує топоніміка Охтирки – таке враження, що ми й досі живемо в країні Рад. Невже ж так важко повернути історичні назви, тим паче, що в них нема і краплини політики: площа Жовтневої революції колись була Соборною, площа Леніна – Успенською, вулиця Менжинського – Харківською, площа Фрунзе – Сумською? Суцільні знаки запитань…

Виїхавши з Охтирки, наш автобус прямує на північ. Через п'ять кілометрів ми переїжджаємо міст через Ворсклу й тут зупиняємось: відпочити, скупатись, перекусити і з новими силами рушити далі.

Наша дорога пролягає серед вічнозелених соснових лісів. Але недовго: за якісь 10–15 хвилин нам відкривається панорама Тростянця. Над містом височіє його головна домінанта – побудована на початку XX ст. Вознесенська церква. Це одна з двох церков, які спроектував видатний харківський архітектор Олексій Бекетов.

Головна туристична «принада» міста – комплекс Тростянецької садиби. Він складається з палацового будинку, Круглого двору і Благовіщенської церкви.

Тут у 1864 році у палаці жив Петро Ілліч Чайковський – тоді студент Петербурзької консерваторії. Зовні Круглий двір виглядає як справжній замок – міцні стіни, чотири могутні башти з бійницям. Але використовувався вінля оборони, а для… виступів кріпацького театру і цирку. Круглий двір був одним з трьох представників Сумщини у конкурсі «7 Чудес України». Поруч – «алея закоханих», яка закінчується симпатичною альтанкою з пам'ятником закоханим серцям. На камені вибито вірш Василя Симоненка. Приємно…

Окрім садиби у Тростянці розташований дендропарк Нескучне, який найбільше розвивався за часів Леопольда Кьоніга – великого шанувальника і знавця лісів. Тут і досі ростуть екзотичні заморські дерева і дуби-патріархи. У 1911 році в парку був споруджений модерний будинок управителя. Найромантичніше місце парку – система ставків із прозорою водою. Кажуть, що Леопольд Кьоніг змушував своїх синів чистити озера, які робили це за допомогою хитрих парових машин.

Сонце вже потроху сідало за обрій, коли ми прощалися із Сумщиною. Сюди варто приїжджати знову і знову, милуватись давніми козацькими церквами, блукати берегами блакитних озер, торкатись каміння старих палаців… І ми ще повернемося сюди на наступних вихідних. Вихідних по-Українськи!

Андрій ХРАБУСТОВСЬКИЙ

На фото: Покровська церква (Суми); Круглий двір (Тростянець), Алея закоханих.

Автор фото: ***Марія СЛОБОДЕНЮК***

Сайт проекту «Вихідні по-Українськи»: http://sites.google.com/site/vyhidni/

Інтенсивні курси журналістики

Інтенсивні курси журналістики були започатковані у березні 2008 року в рамках освітніх програм Фонду національно-культурних ініціатив ім. Гната Хоткевича. Тоді ж був здійснений перший набір слухачів, програма навчання котрих була розрахована на три місяці. Засновники закладу виходили з пекучої необхідності підготовки саме україномовних фахівців з масмедіа, яких у Харкові обмаль. Викладацький склад Інтенсивних курсів журналістики — практикуючі журналісти, щонайменше з двадцятирічним досвідом практичної роботи у провідних засобах масової інформації. А відтак головна мета викладання на Інтенсивних курсах — поділитися своїм досвідом практичної роботи та прищепити елементарні навички репортерства, тобто виробництва новин. У розробці навчальної програми, насамперед, був врахований досвід шкіл журналістики, надзвичайно розповсюджених на Заході, передусім у Німеччині. Їхня одно- та півторарічна програма, основні засади якої враховані у складанні навчального курсу, слугувала основним джерелом для підготовки лекційного матеріалу курсів. Це, зокрема, програми Німецької школи журналістики в Мюнхені, Берлінської школи журналістики та Школи Генрі Наннена (Гамбурзька школа журналістики). Властиво, Інтенсивні курси журналістики намагаються дотримуватись у своїй діяльності тих засад, що закладені в тій же програмі Гамбурзької школи: "Після тримісячного базового навчання слухачі проходять практику в одній із щомісячних газет. Далі вони вивчають роботу в журналі... Після курсу радіо і телебачення слухачі проходять практику в редакціях радіо або ТБ." Інтенсивні курси журналістики забезпечують практику у харківських ЗМІ. Теоретичні виклади спираються на новітні методики М. Халлера, В. Фон Ла Роша (ФРН), Стівена Мітчела (США), В. Маляренка (Канада), а також на методичні розробки Києво-Могилянської школи журналістики. Навчальною програмою передбачені майстер-класи, які ведуть відомі журналісти з України та з-за кордону. Тривалість курсу - два семестри по чотири місяці. Після завершення навчання всім, хто виконав навчальну програму та виявив здібності до праці журналіста, видається сертифікат.

Зарахування на інтенсивні курси журналістики — за результатами співбесіди.

Шановні читачі! У зв'язку з виходом нашої редакційної колегії у відпустку, наступне число газети "Український простір" вийде 15 серпня 2009 року. З усіх питань звертайтесь за тел. +38(057)751-17-68; ел. скринька: prostir-ua@ukr.net

Комп'ютерні курси LINUX

Здійснюють підготовку за такими напрямками:

– Адміністратор ПК із Linux;
– Адміністратор мішаних мереж;
– Мережна безпека та Internet-вузол на базі Linux (Internet-клуб, ISP).

Під час курсів слухачі здобувають практичні навички роботи з системою Linux, забезпечуються методичними матеріалами. Викладають досвідчені фахівці-практики.

Курси майстерності відеозйомки та монтажу

Оволодійте навичками професійної відеозйомки і редагування. Власноруч відзняте відео може бути професійним! Навчаємо законів кінокомпозиції та кіномонтажу.

Курси розмовної та ділової української мови

Для слухачів, які бажають вивчити українську мову: засвоїти фонетику, вільно володіти українським словом, збагатити словниковий запас професійною лексикою.

Після закінчення курсу слухачі зможуть вільно сприймати текст, висловлювати думку, користуючись усім багатством сучасної української літературної мови.

Адреса освітніх курсів, вул. Сумська, 44/2.
Телефони для довідок: (057)762-70-47, 751-17-68

Український простір

Газета «Український простір». Реєстраційне свідоцтво: Серія КВ №14134-3105Р видане Міністерством юстиції України 9.06.2008. Виходить один раз на два тижні. Засновник: Фонд національно-культурних ініціатив ім. Гната Хоткевича.

Видавець: Підприємство об'єднання громадян «Український простір». Розрахунковий рахунок: 26007060015574 в Харківському ГРУ ПриватБанку, МФО 351533, код ЄДРПУ 35973262.

Передплатний індекс 37350
Один місяць – 3 гривні, квартал – 9 гривень, півроку – 18 гривень, рік – 36 гривень.
Вартість одного числа – 1 грн. 50 коп.
Передплату можна здійснити також у редакції за адресою: 61002, м. Харків, вул. Сумська, 44/2.
Телефони редакції: (057) 751-17-68, 762-70-47.

Електронна скринька: prostir-ua@ukr.net.
Інтернет-сторінка: http://ukrprostir.cym.org.ua.
Друкарня ТОВ «Фактор-Друк», 61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51.
Наклад 3000 прим. Зам. №
Головний редактор – Роман Черемський.